

Första linjens psykiatri

Psykisk ohälsa är ett av våra största samhällsproblem. Bland barn och unga har den psykiska ohälsan fördubblats sedan 1980-talet och 44 procent av Sveriges befolkning säger sig ha besvär av ångslan, oro eller ångest. Det visar den nationella folkhälsoenkäten "Hälsa på lika villkor?". Därutöver utgör stressrelaterad psykisk ohälsa och depressioner den största delen av Försäkringskassans sjukpenningkostnader.

När verkligheten ser ut som den gör är det viktigt att hälso- och sjukvården har möjlighet att möta behoven och kan erbjuda tillgänglig lågröskelvård inom psykisk ohälsa. Ett sätt att göra detta är genom vårdcentralernas utökade ansvar för lindring till måttlig psykisk ohälsa, den så kallade första linjens psykiatri.

- Återställa besöksersättningen för samtalsbehandlare till 425 kronor
- Prioritera första linjens psykiatri i utvecklingen av primärvården genom resursförstärkning och stöd för kompetensutveckling
- Utveckla och stärka vårdcentralernas samverkan med exempelvis skolhälsovården

Första linjens psykiatri är det uppdrag som vårdcentralerna har i att tillhandahålla lättillgänglig och nära vård för personer med lindrig till måttlig psykisk ohälsa. Det innebär att vårdcentralerna är det första steget i vårdkedjan, där patienter med exempelvis oro, nedstämdhet, ångest, stress eller sömnsvårigheter kan få professionellt stöd.

I fall där vårdcentralen inte har rätt kompetens kan det också handla om diagnostisering eller remittering till annan vårdnivå, så som specialistpsykiatri. Utöver psykiatrisk bedömning och stödinsatser vid psykisk ohälsa innefattar uppdraget även bedömning av beroendeproblematik och suicidrisk, traumabehandling och stöd till närstående. Vanligtvis sker patientbesöken för första linjens psykiatri hos en samtalsbehandlare, det vill säga en psykolog eller kurator.

VAD HAR HÄNT?

När Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet med stöd av Vänsterpartiet tog över makten i Region Stockholm år 2022 valde de att sänka besöksersättningen till samtalsbehandlare, det vill säga den summa regionen betalar ut till vårdgivare för respektive patientbesök. Besöksersättningen låg på 425 kronor

när det S-ledda styret tog över makten, ett resultat av det tidigare blågröna styrets tydliga prioritering av psykisk hälsa och första linjens psykiatri. I dag ligger ersättningen på 175 kronor. Det motsvarar en sänkning på hela 250 kronor per besök, eller 60 procent av den tidigare besöksersättningen.

Denna minskning i besöksersättning har haft en direkt inverkan på tillgängligheten och antalet besök hos samtalsbehandlare på regionens vårdcentraler. Mellan 2022 och 2023 minskade antalet besök med 13 procent, och mellan 2023 och 2024 sjönk det med ytterligare 24 procent. Sammantaget innebär detta en minskning med cirka 113 000 patientbesök över två år. Den minskade besöksersättningens påverkan på tillgängligheten lyftes tidigt, och påpekas fortfarande, av både oss i Liberalerna och från professionen själva.

VAD VILL LIBERALERNA?

Liberalerna anser att första linjens psykiatri behöver utvecklas och stärkas, inte bromsas och nedmonteras. När ångest, stressrelaterade psykiska problem och oro ökar är det viktigt att sjukvården ges tillräckliga resurser för att möta befolkningens behov. Mot bakgrund av detta vill vi se en omedelbar återgång till den tidigare ersättningsnivån om 425 kronor för besök hos samtalsbehandlare på vårdcentraler.

Utöver resursförstärkningen vill vi se ett utökat ansvar för kompetensutveckling samt utveckla och stärka vårdcentralernas samverkan med exempelvis skolhälsovården, för att lättare fånga upp och stötta barn och unga i deras psykiska mående.

Publicerad: 13 maj 2025